

Noitajahti

Злогоње (Serbia, Pohjois-Makedonia 2018)

KUVA: Pressimateriaali

OHJAUS Raško Miljković

KÄSIKIRJOITUS Marko Manojlović & Miloš Krečković

NÄYTTELIJÄT Mihajlo Milavić, Silma Mahmuti, Jelena Đokić, Bojan Žirović, Dubravka Kovjanić, Jelena Jovanova Perić, Olga Odanović

DIALOGIKIELI serbia

KESTO 86 min

IKÄRAJA sallittu yli 7-vuotiaille

IKÄSUOSITUS suositellaan yli 10-vuotiaille

SYNOPSIS

10-vuotiaalla Jovanilla on synnynnäinen CP-vamma. Fyysisen rajoittuneisuuteensa vuoksi Jovan kokee itsensä ulkopuoliseksi ja näkymättömäksi, ja hän herkästi jättäytyy pois kaikista huvitteluista ja leikeistä. Jovan viihtyy sen sijaan omassa mielikuvitusmaailmassaan, jossa hän on mahtava supersankari, joka päihittää pahiksensa. Kun luokalle saapuu uusi oppilas Milica, löytää Jovan hänestä yllättävän ystävän, joka avaa tämän silmiä rohkaisevasti.

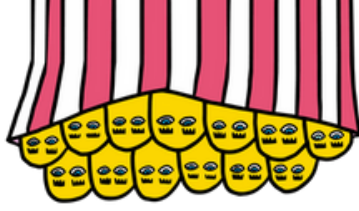
OPPIMATERIAALIN TEEMAT vammaisuus ja mielikuvat, vammautuminen ja itsenäistyminen, maailma kuuluu kaikille

SOVELTUVAT OPIAINEET äidinkieli ja kirjallisuus, terveystieto, elämäkatsomustieto, kuvataide

LAAJA-ALAISET OSAAMISKOKONAISUUDET ajattelu ja oppimaan oppiminen, kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, itsestä huolehtiminen ja arjen taidot, monilukutaito

Oppimateriaali on tuotettu yhteistyössä CP-Liiton kanssa

ENNEN ELOKUVAA

TUEKSI OPETTAJALLE

Mitä vammaisuus tarkoittaa?

Vammainen ihminen on henkilö, jolla on jokin pitkäaikainen vamma tai sairaus. Vamma tai sairaus voi liittyä esimerkiksi kehoon, mieleen, oppimiseen, näköön tai kuuloon. Vamma voi vaikuttaa ihmisen arkeen monella tavalla. Se voi estää ihmistä tekemästä asioita samalla tavalla kuin muut. Ihminen voi myös tarvita apuvälineitä, kuten silmälasia tai pyörätuolia. Toisaalta vamma voi rajoittaa elämää siksi, että yhteiskunta ja ympäristö ovat esteellisiä. Olisikin tärkeää, että rakennuksia ja ympäristöjä suunniteltaisiin niin, että ne sopivat kaikille. Kaikkein tärkeintä on kuitenkin oikea asenne: aito pyrkimys yhdenvertaisuuteen.

Cp-vamma johtuu aivovauriosta, joka syntyy sikiökaudella, synnytyksessä tai varhaislapsuudessa. Cp-vamma on yleisin lapsuudessa diagnosoitu liikkumiseen vaikuttava vamma. Cp-vammaan voi kuulua erilaisia liitännäisoireita, jotka vaikeuttavat arkea liikuntavammaa enemmän. Liikkumiseen on olemassa erilaisia apuvälineitä, mutta esimerkiksi hahmottamisen vaikeudet tai uupumus vaikeuttavat arkea monella tavalla.

Suomessa on noin 7 000 ihmistä, joilla on cp-vamma. Oikea-aikainen kuntoutus sekä sopivat apuvälineet ja arjen tukipalvelut mahdollistavat omannäköisen, hyvän elämän toimintakyvystä riippumatta. Kuntoutuminen tapahtuu lapsen arjen toiminnoissa kotona, päiväkodissa ja koulussa. Perheen näkökulmasta tämä voi olla kuormittavaa aikaa. Jossain vaiheessa lapsen erityisyys herättää myös hänessä itsessään monenlaisia tunteita. Prosessi on kuitenkin lapselle tärkeä osa omaksi itseksi kasvamista.

Vammaisuus ja kiusaaminen

Ketään ei saa kiusata, häiritä tai syrjiä esimerkiksi toimintarajoitteen vuoksi. YK:n lapsen oikeuksien sopimuksessa todetaan, että kaikilla lapsilla on oikeus hyvään elämään ja rauhaan kasvaa.

Kun vammaista henkilöä kohdellaan huonommin kuin muita hänen vammansa vuoksi, käytetään termiä *ableismi*. Se voi tarkoittaa esimerkiksi sitä, että oletetaan, että vammainen ihminen ei pysty tekemään asioita, vaikka hän pystyisi. Tai siten, että vammaista lasta ei oteta mukaan toimintaan, kuten koulun liikuntatunneille tai välituntileikkeihin. Tai siten, että rakennuksiin ei rakenneta rampeja.

Monesti ableismi pohjaa ennakkoluuloihin eli luulemme tietävämmme asian etukäteen, vaikka emme oikeasti tiedä. Kun jokin asia tuntuu vieraalta tai pelottavalta, keksimme siitä yksinkertaisia mielikuvia. Representatio eli se, miten ihmiset, asiat tai ilmiöt näkyvät mediassa ja kulttuurissa vaikuttaa ennakkoluuloihimme ja asenteisiimme. Onkin hyvä pohtia, millaisia vammaisia henkilöitä televisiossa ja elokuvissa näkyy sekä millaisissa rooleissa he esiintyvät. Myös esimerkiksi mainoksissa näkyvät kasvot muokkaavat ajatuksiamme siitä, millaisia ihmisiä ja elämäntapoja pidetään ihanteellisina tai normaaleina.

Lähde: CP-Liitto

ELOKUVAN JÄLKEEN

TEEMA: VAMMAISUUS JA MIELIKUVAT

Elokuvasa tutustutaan Jovaniin, jolla on cp-vamma. Jovanilla on turvallinen koti ja huolehtivat vanhemmat, ja hän käy säännöllisesti kuntoutuksessa. Vamman vuoksi Jovan jättäytyy kuitenkin herkästi pois kaikenlaisista huvitteluista.

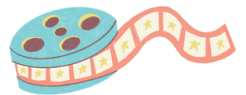
KYSYMYKSIÄ ELOKUVASTA

- Miten kuvailisit Jovania ihmisenä, minkälainen hän on luonteeltaan? Mitä Jovan tykkää tehdä vapaa-ajallaan?
- Keitä ystäviä Jovanilla on? Miten hän tulee toimeen muiden luokkalaisten kanssa?
- Miten Jovanin vanhemmat pitävät huolta hänen hyvinvoinnistaan ja jaksamisestaan?
- Miten Jovanin elämä muuttuu, kun hän tutustuu uuteen luokkalaiseen Milicaan?

POHDITTAVAKSI RYHMÄLLE

- Millaisia mielikuvia sinulla on tai on ollut vammaisen ihmisen elämästä? Tuliko sinulle elokuvasta uusia oivalluksia sen suhteen, millaista elämää vammaisen ihminen voi elää?
- Pohtikaa yhdessä tapoja, joilla Jovan voisi osallistua enemmän koulun arkeen. Miten Jovan voisi viettää välituntia yhdessä muiden kanssa, että miten hän voisi tutustua paremmin muihin luokkalaisiin?

Lisätietoa: [Vammaisuuden stereotyyppiä mediassa hidastavat vammaisten ihmisten oikeuksien toteutumista](#) | Yhdenvertaisuusvaltuutettu ([www](#))

TEEMA: VAMMAISUUS JA ITSENÄISTYMINEN

Elokuvasa liikkumisen haastavuus kiukuttaa Jovania ja ensi kertaa hän haastaa itsensä kokeilemaan omia rajojaan. Jovanin periksiantamattomuus huolestuttaa hänen vanhempiaan mutta omatoimisuus ja itsenäistyminen ovat Jovanille tärkeitä asioita käydä läpi.

KYSYMYKSIÄ ELOKUVASTA

- Minkälaisiin yllättäviin tai haastaviin tilanteisiin Jovan ajautuu vammansa vuoksi? Jäikö jokin kohta tai kohtaaminen elokuvassa erityisesti mieleen?
- Miten Jovan itse suhtautuu omaan vammaansa? Mitä hän uskaltaa ja haluaa tehdä, mitä taas ei?
- Miksi bussilla matkustaminen on suuri asia Jovanille? Miksi hän uskaltautuu matkustamaan yksin vasta Milican rohkaisusta?

POHDITTAVAKSI RYHMÄLLE

- Miten kuvailisit Jovanin kehitystä elokuvan alusta elokuvan loppuun? Miten Jovan muuttuu elokuvan aikana? Mitkä kokemukset olivat sinun mielestäsi tärkeitä Jovanille, että elokuvan loppuun tultaessa hän suhtautui vammaansa eri tavalla?
- Pohtikaa yhdessä, minkälaiset itsenäiset ja vastuulliset tehtävät sopivat ikäisillenne nuorille. Kuljetteko koulumatkan itsenäisesti, autatteko kotona kotitöissä, että onko teillä vastuutehtäviä esimerkiksi harrastuksissa?

TEEMA: MAAILMA KUULUU KAIKILLE

Kuten muutkin oppilaat, myös lapset, joilla on vamma, kehittyvät eri tahdilla elämän eri osa-alueilla. Esimerkiksi oppimista koulussa tulee suunnitella ja tukea siten, että oppilas voi osallistua mahdollisimman täysipainoisesti opetukseen.

Inklusio eli kaikkien mukaan ottaminen hyödyttää kaikkia. Onnistuessaan inklusio tarkoittaa, että esimerkiksi koulussa oppilas, jolla on vamma, pääsee osallistumaan kaikkeen koulun toimintaan luokahuoneessa, koulun yhteisissä tilaisuuksissa, liikuntatunneilla, kirjastossa, välitunneilla ja eri toimintojen välisissä siirtymissä.

TUTKITAAN YHDESSÄ: YMPÄRISTÖN RAJOITTEET

Pohtikaa ja tutkikaa yhdessä, miten vammaiset ihmiset on huomioitu eri ympäristöissä.

Miten esimerkiksi eri apuvälineillä liikkuminen on huomioitu omassa koulussanne, entäpä opasteet huonokuuloiselle tai näköesteiselle? Miten taas sujuu vammaisen henkilön matkustaminen julkisilla liikennevälineillä tai asiointi ruokakaupassa? Pohtikaa yhdessä keinoja, miten vammaisten liikkumista ja asiointia voitaisiin parantaa eri ympäristöissä.

Lisää opetusmateriaalia ala- ja yläkoululaisille sekä opettajan ohjeet löydät CP-Liiton verkkosivuilta: Hei ope! – sarjakuvamateriaali (www)

TUTKITAAN YHDESSÄ: REPRESENTAATIO

Pohtikaa ja tutkikaa yhdessä, miten vammaiset ihmiset on huomioitu eri medioissa.

Elokuissa, TV-sarjoissa tai mainoksissa näkyvät kasvot muokkaavat ajatuksiamme siitä, millaisia ihmisiä ja elämäntapoja pidetään ihanteellisina tai normaaleina. Pohtikaa yhdessä, millaisia vammaisia henkilöitä televisiossa, elokuvissa tai mainoksissa näkyy, entä millaisissa rooleissa he esiintyvät. Pohtikaa sitten yhdessä, miksi vammaisuus ei näy laajemmin medioissa.

NÄHDYSTÄ KOETUKSI

- ★ Mitä elokuvasta jäi päällimmäisenä mieleen?
 - ★ Mistä pidit elokuvassa, mistä taas et pitänyt?
 - ★ Mikä oli elokuvan hauskin tai jännittävin kohta?
 - ★ Olivatko elokuvan henkilöhahmot samastuttavia tai uskottavia?
 - ★ Mitä mieltä olit elokuvan lopetuksesta?
- Minkälaisia elokuvia katselet mielelläsi? Onko sinulla lempielokuvaa? Miten tämä elokuva eroaa muista näkemistäsi elokuvista? Pohtikaa, miksi on tärkeää tehdä ja nähdä erilaisia elokuvia.
 - Pohtikaa, mikä merkitys erilaisilla henkilöhahmoilla on elokuvassa. Ovatko päähenkilöt aina kiltejä ja kaiken osaavia? Miksi usein mukana on myös ilkeitä hahmoja? Minkälaisista hahmoista pidät itse eniten?
 - Kirjoittakaa elokuvasta arvostelu. Pohtikaa, mitä asioita arvosteluissa nostetaan esille ja minkälainen on arvostelun kirjoitustyyli. Voitte toteuttaa arvostelun myös videona.

Mitä jäi mieleen?

ARVOSTELE
ELOKUVA

